

ชื่อผลงาน	รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
ผู้วิจัย	นางบรรเจิด อุ่นมณีรัตน์
หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
ปีที่วิจัย	ปีงบประมาณ 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและสภาพปัจจุบันระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) กลุ่มเป้าหมายที่ทดลองใช้รูปแบบคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 172 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 172 คน และครู จำนวน 172 คน รวม 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน 24 องค์ประกอบย่อย 50 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 2 ด้านความร่วมมือของเครือข่าย องค์ประกอบที่ 3 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการใช้เทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 5 ด้านกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 6 ด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสภาพปัจจุบันระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือของเครือข่าย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีโครงสร้าง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ เนื้อหาสาระ กระบวนการ และเงื่อนไขความสำเร็จ มีกระบวนการบริหารจัดการศึกษา 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Think : การวางแผนการบริหาร

จัดการศึกษา 2) Move : การขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา 3) Flow : การสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการศึกษา

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า 1) หลังการทดลองใช้รูปแบบเพิ่มขึ้นทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการประชุมสนทนากลุ่ม (focus group discussion) พบว่ารูปแบบสามารถพัฒนาให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้

4. ผลประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าทุกรายการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

Abstract

This research was undertaken with the following objectives: 1) to investigate the fundamental components and current state of the learning ecosystems within educational institutions under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, 2) to develop a robust educational management model aimed at enhancing the learning ecosystems within these institutions, 3) to implement the developed educational management model in the educational institutions, and 4) to evaluate the effectiveness of the management model within schools governed by Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The research methodology adopted a mixed-method approach, involving six experts and nine qualified scholars as the participants selected through purposive sampling. The target demographic for the implementation of the model comprised 172 schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, including 172 school administrators and 172 teachers, totaling 344 participants. Data collection tools included document analysis, literature review, in-depth interview, questionnaire, focus group discussion, and model evaluation. Quantitative data were analyzed using mean and standard deviation, while qualitative data underwent through content analysis.

The research findings were as the following:

1. The learning ecosystem in schools under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 comprises six core components, 24 subcomponents, and 50 indicators which were 1) operational strategy, 2) networking collaboration, 3) learning management, 4) application of technology, 5) physical aspects conducive to learning, and 6) professional learning community. Before implementing the experimental model, the overall assessment score of the current state of the learning ecosystems was rated at a moderate level. When examining on each aspect, operational strategy aspect received the highest score, followed by the score of the network collaboration aspect. In contrast, the lowest score was on learning management aspect.

2. The educational management model aimed at enhancing the learning ecosystems within schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 was structured by six core components including principles, objectives, terminologies, content, processes, and success criteria. Moreover, the management process encompasses three integral components including “Think”: planning for learning management, “Move”: driving forces for learning management, and “Flow”: establishing sustainable learning management practices.

3. The result of the implementation of the learning management model were as follows: 1) the levels of all aspects were escalated at a significance level of .05 after

the implementation, 2) the school administrators and teachers expressed a high level of satisfaction overall towards the model, and 3) focus group discussion also highlighted that the developed model had high potential in fostering conducive learning ecosystems for the schools.

4. The evaluation of the effectiveness of the learning management model in fostering the learning ecosystems within the schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 revealed the highest level of the effectiveness overall. When considering on each aspect, all of the individual components were rated at a highest level, respectively. Additionally, the usefulness aspect was ranked at the highest level among all.